

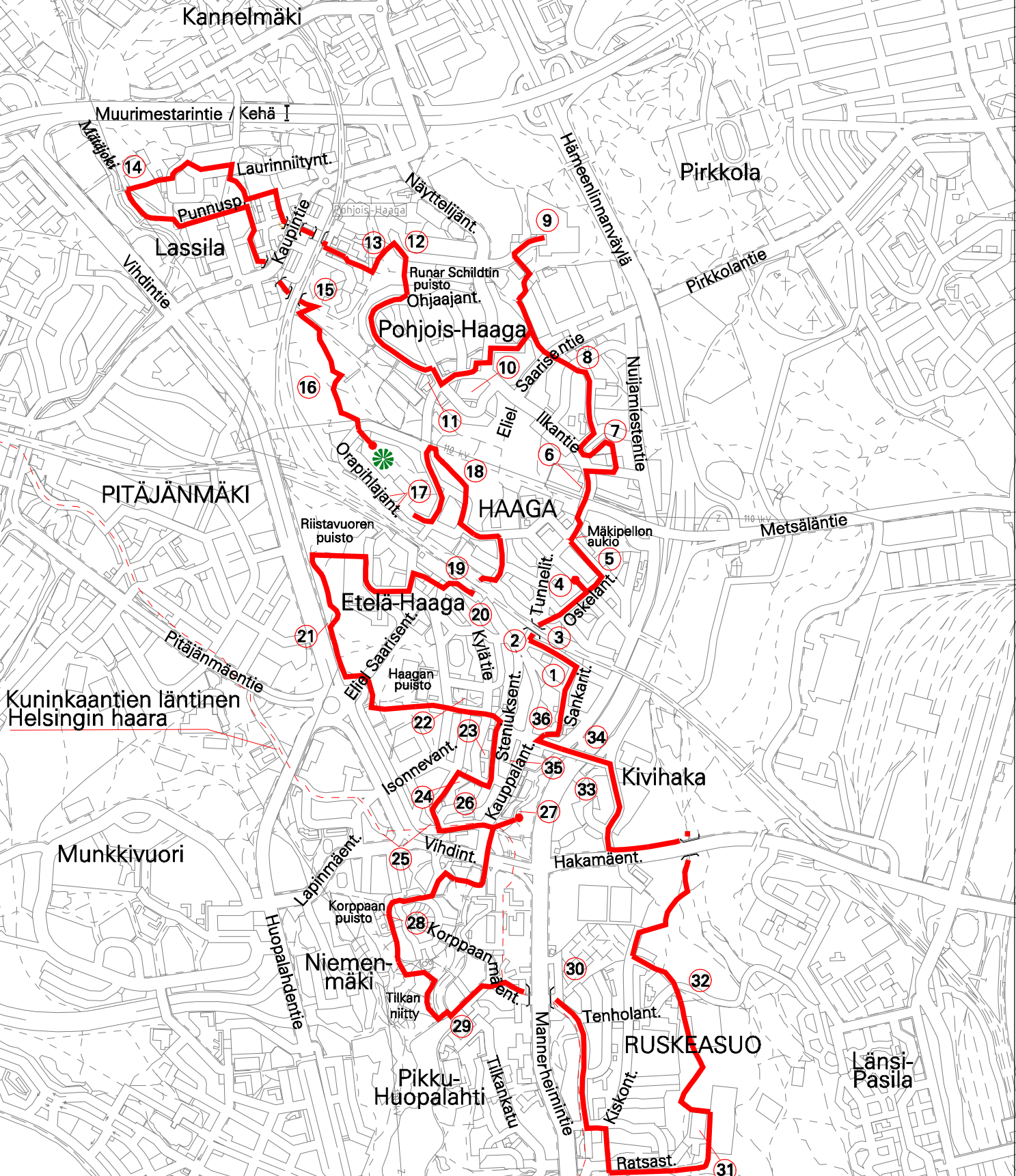
Helsingin kotiseutupyöräreitit:

4. HAAGAN KIERROS

Laatinut Kaupunkisuunnitteluvirasto
Liikemesuunnitteluosasto

18 km

1500-luvulla *Hoplax*-niminen kylä jakaantui läntiseen ja itäiseen osaan, jotka nykyisin tunnetaan suomalaisittain Isona ja Pikku-Huopalahtena. Näistä edellinen jää Espoon puolelle. 1901 valmistui arkkitehti Lars Sonckin laatima asemakaavaehdotus "Hagan huvilakaupungiksi". Pikku-Huopalahden kylästä muodostui taajaväkinen yhdyskunta. Se sai rajoitetun itsehallinnon 1906, silloisen Huopalahden kunnan osana. Vuonna 1915 kansainvälisesti tunnettu arkkitehti Eliel Saarinen laati Munkkiniemi-Haaga -alueelle asemakaavasunnitelman, joka jäi pääosin toteutumatta. Haaga oli itsenäinen kauppala (1923-45) ennen siirtymistään Helsingin 29. kaupunginosaksi suuren alueliitoksen myötä 1946. Kiihkein kerrostalorakentamisen kausi Etelä- ja Pohjois-Haagassa oli 1950-luvulla.

- (1) **Huopalahden kirkko** (Vespertie 12) vihittiin käyttöön 1919. Rakennus valmistui 1908 Suomalaisuuden Pirtiksi paikallisen yhdistystoiminnan tarpeisiin, ja myös kansakoulu ehti toimia siinä. Kellotapulin on suunnitellut A. Nyberg 1932. Myös kadun vastapäisellä puolella "eletään kauppala-aikaa". Kirkkoaluetta kannattaa tarkastella jalkaisin.
- (2) **Palokaivon aukio** on yksi monista Haagan aukioista. Etelä-Haagassa aukiota oli jo kauppalan aikana, mutta niitä on uudelleen kaavoitettaessa ja Pohjois-Haagaa rakennettaessa lisätty 1950-luvulla.
- (3) **Tunnelitie 3:n** 1900-luvun alkuvuosien **puurakennukset** omistaa VR.
- (4) **Tunnelitie 13** mäen päällä on samoilta ajoilta. Se näkyy parhaiten Laajasuontie 18 ja 20 välistä. Talo on yksityiskäytössä.
- (5) **Oskelan aukiolta** ja Mäkipellontieltä löytyy erityyppisiä 1950-luvun asuinrakennuksia.
- (6) **Valkea talo** Ilkantie 4:ssä on kuurojen kulttuurikeskus. 1987 valmistuneen talon arkkitehti on Jaakko Laapotti.
- (7) **Linnaleirin aukio**. Nuijamiestentien viertä pitkin pohjoiseen ja länteen alkoi Pohjois-Haagan rakentaminen 1950-luvun alkuvuosina. *Kierrä puiston läpi ja koukkaa jalkakäytävällä taluttaen* Santavuorentielle.
- (8) **Marjatta-koulu**, Poutuntie 12 on kehitysvammaisten Steiner-koulu. Steinerilaista on myös arkkitehtuuri pyörästettyine, suorakulmia välttelevine linjoinen. Se valmistui 1991.
- (9) Näyttelijätär **Ida Aalbergin** (1857-1915) muistomerkin on tehnyt Armas Hutri. Ympäröivät opiskelija-asuntolat ovat 1970-luvulta.
- (10) **Thalianaukion** eteläpuolella on näyttelijätär **Ida Ekmanin puistikko**. Se on perustettu 1950-luvulla.
- (11) **Hakavuoren kirkko** vihittiin 1963. Sen arkkitehti on Eevi Aho.
- (12) **Aadolf Lindforsin tien** korkeat talot ovat 1950-luvulta. Lindfors (1857-1929) oli Kansallisteatterin näyttelijä ja johtaja.
- (13) **"Prinsessankivi"** Runar Schildtin polun itäpäässä on haljennut siirtolohkare. Runar Schildt (1888-1925) oli tunnettu kirjailija.
- (14) **Lassilassa** oli 1970-luvun alkuun asti omakotitaloja rintamamiestonteilla. Alueen ilme muuttui, kun Martinlaakson rata rakennettiin. Rehevässä laaksossa virtaava **Mätäjoki** oli Vantaan päälasku-uoma runsaat 2000 vuotta sitten. Näillä main joen laaksossa oli nykyisen Helsingin alueen ensimmäinen asutus n. vv. 3300-2000 eKr. Maastossa siitä ei enää näy merkkejä.
- (15) **Punaisten hauta**. Kansalaissodassa Valkoisia avustaneet saksalaiset teloittivat Riistavuoren rämeellä (vrt. kohde 21) Punaisia ja mm. Viron oikeusministeri Juri Vilmsin, jotka haudattiin tänne.
- (16) **"Peikonhampaan"** metsäisen harjanteen aluekokonaisuus on kasvillisuudeltaan monipuolinen.
- (17) **Orapihlajantie 17 ja 18** -rakennukset ovat 1920-luvulta.
- (18) **Laajasuon Rodo-puistosta** löytyy tuhansia alppiruusu- ja atsalearisteymiä, jotka kukkivat kesäkuussa.
- (19) **Huopalahden vanha asemarakennus** on 1910-luvulta ja siirretty paikalle Karjalasta. Samoilta ajoilta ovat sen piha-piirin huvilat ja talousrakennukset, jotka VR omistaa. Rantarata avattiin liikenteelle 1903 ja 1910-luvulla radalla kulki jo 15 matkustajajunaparia päivittäin. Nykyiset asematilat valmistuivat Martinlaakson rataan liittyen v. 1975.
- (20) **Kylätie 23:n** on suunnitellut Hilding Ekelund. Talo valmistui 1961.
- (21) **Riistavuorenpuiston** eteläpään isovarpuräme on jäänne laajasta suoalueesta. Metsäraittien risteyksessä on jääkauden tuoma **siirtolohkare**.
- (22) **Strömstadin puistossa** kukkivat kesäkuun alkupuolella atsaleat, Kylätien toisella puolella syksyllä hortensiat.
- (23) **Haagan suomenkielinen kansakoulu** on rakennettu 1928, arkkitehteinä Jussi ja Toivo Paatela. Nykyinen osoite on Steniuksentie 14 ja käyttö peruskoulun ala-aste.
- (24) **Ristolantie 7** on näyte 1930-luvun klassismista.
- (25) **Vanha viertotie** eli läntinen sisääntuloväylä Kuninkaantietä Helsinkiin rakennettiin v:n 1640 jälkeen, kun Helsinki oli siirretty Vironniemelle. Vanha tielinja jatkuu **Vanhana Turunmaantienä**.
- (26) Kauppalantie 2:n liikerakennus, alunperin **Elanto**, edustaa 1920-luvun tiiliklassismia. Se on arkkitehti Väinö Vähäkallion käsialaa.
- (27) **Haagan kauppalanpuistossa** virtaa Keskuspuistosta lähtevä ja Pikku-Huopalahteen laskeva **Mätäpuro**. Puistossa on Ukri Merikannon veistos **Tähystäjä**.
- (28) **Korpaksen tilan pääarakennus** toimii nykyään päiväkotina. Rakennus on peräisin 1800-luvun lopulta, joskin siihen on tehty myöhemmin muutoksia.
- (29) **Tilkantorilla** olemme keskellä **Pikku-Huopalahden** asuinalueita, jonka rakentaminen alkoi 1980-luvulla. Kantakaupunkimaisuuden seassa on kiintoisia yksityiskohtia.
- (30) **Ruskeasuon siirtolapuutarha** vuodelta 1918 on lajissaan Helsingin ensimmäinen. Perustajana oli Svenska Kvinnoförbundet, ruotsinkielinen porvarillinen naisyhdistys.
- (31) **Ratsastus- ja liikuntahalleilla** voit tutustua poliisihevosiin ja käydä kahvilla. Hallit rakennettiin sodan takia pitämättä jääneitä vuoden 1940 olympialaisten ratsastuskilpailuja varten. Sodan aikana niitä käytettiin karjasuojana ja myöhemmin bussitallina.
- (32) **Tenholanpoluksi** kavennettu **Tenholantie** katkaistiin auto-liikenteeltä 1977 Hakamäentien valmistuttua. Sen liikennemäärä oli tuolloin lähes 10 000 autoa/vrk. Länsipuolella on **Invalidisäätiön** (nyk. Orton) rakennuksia.
- (33) **Kivihaanpolku 4** on vuodelta 1930.
- (34) **Hämeenlinnanväylä** ja pohjoisempänä oleva rantaradan silta valmistuivat 1974.
- (35) **Haagan torin** toisella puolen, Kauppalantie 18:ssa on Lars Sonckin piirtämä **entinen puhelinkeskus** vuodelta 1928.
- (36) **Haagan sankaripuiston** talvi- ja jatkosodan uhrien muistopatsaan **Pioneeri** on tehnyt Emil Filen. Kauppalanaikainen Sankaritie 2 B:n huvila on kirjailija Joel Lehtosen entinen asuintalo.